

Handläggare:
Gisela Palm Lamerstedt

Till
Stadsdelsnämnden

Remissvar: Möjlighet att leva som andra - Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77)

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens synpunkter på Kommunstyrelsens remiss angående Möjlighet att leva som andra - Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77)
2. Omedelbar justering, svaret skickas till KF/KS kansli.

Jan Johansson
Stadsdelsdirektör

Anna-Britta Hasth
Chef för omsorgen om äldre och stöd
till personer med funktionsnedsättning

Sammanfattning

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. I stort tycker förvaltningen att förslaget är bra. Det är dock svårt att bedöma vad konsekvenserna av lagförslaget blir. Det är dock viktigt att betona kommunens yttersta ansvar när det gäller att ge den enskilde det stöd och den service som den enskilde kan ha behov av. Gäller även personlig assistans när Försäkringskassan inte beviljar assistans.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av beställar- och utförarchefen inom enheten för Stöd till personer med funktionsnedsättning. Stadsdelens handikappråd har haft möjligheter att lämna synpunkter på remissen.

Bakgrund

Levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning är beroende av i vilken omfattning samhället beaktar att människor är olika, att människor har olika förutsättningar och skilda behov. Det behövs allmänna åtgärder som undanröjer hinder och åtgärder som förbjuder diskriminering. Personer med omfattande funktionsnedsättningar behöver ett personligt anpassat stöd som utgår från individens unika behov och rätten att bestämma över sitt liv.

Den grundläggande principen i vårt samhälle är att personer med funktionsnedsättning ska ha rätten och möjligheten att leva som andra medborgare i samhället. Ingen människa är mindre värd än någon annan och de grundläggande behoven är lika för alla. Varje människa ska respekteras och ses som en tillgång av samhället. Motivet att lagstadga om en särskild rättighetslag (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade - LSS) för att nå jämlikhet och delaktighet, var kunskapen om att personer med omfattande funktionsnedsättningar hade sämre levnadsvillkor än de flesta andra och sämre möjligheter att bestämma över sina egna liv och påverka det stöd de var i behov av. De lagar som reglerade stöd och service ansågs inte räcka till för att skapa levnadsförhållanden som var jämförbara med andra människors. Med lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, som trädde i kraft 1994, fick personer med omfattande och varaktiga funktionshinder en starkare ställning i samhället och ökad möjlighet att styra över sin vardag.

Kommunerna blev huvudmän för merparten av de verksamheter som regleras i LSS. Kommunerna bedrev redan verksamhet som gav stöd och service till personer med betydande fysiska och psykiska funktionshinder och hade därmed de största förutsättningarna att ge stöd och service enligt den nya lagen.

Personlig assistans och assistansersättning var, förutom bytet av huvudmannaskap för omsorgslagens målgrupp, den mest påtagliga förändringen i LSS reformen. Stödet fanns inte omnämnt i socialtjänstlagen men många kommuner använde biståndsinsatsen såsom exempelvis hemtjänst i assistansliknande form.

LSS är inte tänkt att vara en detaljstyrande lag. Människor är olika och förhållanden och önskemål är olika hos varje individ. LSS syftar till att ge den enskilde människan rätten att utforma stöd och service på bästa möjliga sätt. Den enskilde ska ha direkt inflytande över planering och utformning av stöd som ska vara utformat så att det passar varje individ. Ledord i lagen är *valfrihet, integritet, delaktighet och jämlikhet, självbestämmande och kontinuitet*.

Behovet av en översyn av LSS

Regeringen beslutade 2004 att tillkalla en parlamentarisk kommitté för att göra översyn av insatsen personlig assistans enligt lagen (1993:389) och lagen om assistansersättning (LASS 2004:107). Det fanns även skäl att utöka uppdraget till att avse hela LSS. Tillsynsmyndigheterna redovisade brister och tendenser i hanteringen av LSS som exempelvis brister i handläggningsförfarande, försämrad standard i insatser och service. Det har framförts synpunkter om lagens bristande innehåll och utformning. Frågan om vem som bör vara huvudman för insatser enligt LSS ställdes också på sin spets. Kostnaderna för lagen var svåra att bedöma när lagen kom. Större delen av insatserna enligt LSS finansieras av kommunerna. De stora kostnadsökningarna har lett till att kommunerna runt om i landet har ställt krav på att en översyn av lagen ska göras och att vissa insatser bör förstatligas (personlig assistans).

Efter fyra års arbete lämnade kommittén sitt slutbetänkande. I stora drag är det framförallt det delade ansvaret mellan kommun och stat för personlig assistans som avskaffas och går över till staten. I övrigt fortsätter LSS att vara en rättighetslag. Lagen om assistansersättning (LASS) avskaffas och införlivas i LSS. En ny insats införs som kallas personlig service med boendestöd. Den gäller personer som *inte* behöver stöd över 20 timmar i veckan som berättigar till assistans. Ledsagarservice enligt LSS utgår. Rätten till daglig verksamhet utökas till psykiskt funktionshindrade i personkrets 3. Barnkonventionen och barnens rätt ska skrivas in tydligt i LSS lagstiftningen.

Förvaltningens synpunkter

Personlig assistans och personlig service med boendestöd

Förvaltningen ställer sig positiv till LSS kommitténs förslag till förändringar som berör utförare inom personlig assistans.

Det delade huvudmannaskapet har för personlig assistans medfört visst dubbelarbete i nuvarande systemet, i det nya LSS kommitténs förslag blir det färre personer både för brukare och för assistanssamordnare att hålla kontakt med.

Det är positivt att kvalitetskrav ställs på assistanssamordnaren samt att det kommer att krävas tillstånd att bedriva verksamhet.

Bland annat införs obligatorisk registerkontroll för personliga assistenter och annan personal inom LSS-området.

Det är bra att konstruktionen av det schabloniserade timbeloppet ändras, så att den delas upp i två delar och att ersättningen differentieras och att den ordinarie assistentens sjukvikaries kostnader räknas in i schablonen.

Tillsyn av personlig assistans och assistansamordnare är viktig då arbetet bedrivs i eget hem och möjlighet att dra in tillstånd kommer att finnas om anordnaren missköter sitt uppdrag.

Den nya insatsen i LSS, personlig service med boendestöd i ordinärt boende, kommer att ersätta dagens personliga assistans under 20 timmar. Det kan också komma att bli en möjlighet för personer med neuropsykiatriska diagnoser och för personer som tillhör personkrets 1 och bor i eget boende och klarar vardagen med boendestöd.

Förvaltningen tycker det är bra att LSS kommittén uppmärksammar insatsen kontaktperson för att långsiktigt trygga rekryteringen, men det bör även gälla insatsen korttidsfamilj som är en bra insats för mindre barn istället för korttidshem.

Boende

LSS-kommittén föreslår att bostad med särskild service för vuxna ska delas upp i tre olika insatser: boende i gruppboende, boende i bostad med särskild service för vuxna och särskilt anpassad bostad. Berättigad till boende enligt LSS ska den vara som både tillhör lagens personkrets och har behov av hjälp i sin bostad. Boende enligt LSS ska inte kunna kombineras med personlig assistans.

LSS-kommittén föreslår vidare att brukaren inte ska ha kostnader för medföljande personal till fritids- och kulturella aktiviteter [ingen skillnad mot idag, handläggares anm.] eller ha merkostnader för att bo i gruppboende eller bostad med särskild service [skillnad mot idag då man kan ta ut avgift för gemensamhetsutrymmen, handläggares anm.]. LSS-kommittén föreslår att högsta hyra för beräkning av särskilt bostadstillägg ska likställas med det som idag finns för den som är 65 år eller äldre.

Förvaltningen anser att LSS-kommitténs förslag kring boende enligt LSS i stort är bra. Förslaget ger möjlighet till ett mer varierat utbud för den enskilde, och det innebär en större möjlighet att möta de önskemål om boende som personer med lindrigare funktionsnedsättningar kan ha. Förvaltningen vill dock understryka att personer med lindrig funktionsnedsättning ofta har ett lika stort behov av personalstöd som personer med en gravare funktionsnedsättning.

Daglig verksamhet

Förslaget att innan brukaren får beslut om insatsen daglig verksamhet ska arbetsförmågan först ha prövats av arbetsförmedlingen, anser förvaltningen vara bra. Det är viktigt att kopplingen till arbetsförmedlingen finns kvar efter att brukaren fått beviljat daglig verksamhet för att den grupp som står nära arbetsmarknaden ska få bättre möjligheter till att komma ut i lönearbete. Personer med funktionsnedsättningar i personkrets 3 ska ges rätt till daglig verksamhet enligt LSS. Det är en naturlig utveckling att även personer inom personkrets 3 ska ges möjlighet till daglig verksamhet.